

د افغانستان اسلامي امارت

رسمي جريده

د امتياز خاوند: د عدلي وزارت

د چاپ نيټه: چهارشنبه د ۱۴۲۰ هـ ق کال د ربيع الثاني (۲۲)

لومړۍ گڼه: (۷۸۶)

د افغانستان اسلامي امارت

د عدلیې وزارت

حکم (۱۹۰۳)

د تحریراتو ریاست

۱۳۷۶/۹/۱۰

د مخصوص لیک مدیریت

پیشنهاد	تاریخ	احکام
<p>د عالیقدر امیرالمومنین درانه حضور ته!</p> <p>السلام علیکم و رحمته الله و برکاته:</p> <p>د امارت د مقام د ۱۳۷۶ کال د فرمان د (۴) مادی د حکم پر بنسټ د څارنوالی د تشکیل او صلاحیت قانون د مؤظف هیئت په واسطه تربیا غور لاندی و نیول شو.</p> <p>د افغانستان اسلامی امارت د اهدافو په نظر کی نیولو سره یی تعدیلات پکی وارد کړی، چی وروستی طرح یی د (۶) فصلونو او پنځه څلویښت مادو په ترڅ کی د عالی مقام د منظوری لپاره وړاندی کیری.</p> <p>والسلام</p> <p>الحاج ملا نورالدین (ترابی)</p> <p>د عدلیې وزارت سرپرست</p> <p>()</p>		<p>وکتل شو! ۱۳۷۶/۹/۱۰</p> <p>د څارنوالی د تشکیل او صلاحیت قانون په (۶) فصلونو او (۴۵) مادو کی منظور دی په رسمی جریده کی دی خپور شی.</p> <p>والسلام</p> <p>د اسلام خادم</p> <p>امیرالمؤمنین ملا محمد عمر (مجاهد)</p>

امارت اسلامی افغانستان

قانون څارنوالی

فصل اول

احکام عمومی

ماده اول:

این قانون بتأسی از حکم ماده ۴ فرمان شماره (۳۶۷) امیرالمؤمنین بمنظور تنظیم امور مربوط به څارنوالی وضع گردیده است.

ماده دوم:

لوی څارنوال افغانستان شخص وزیر عدلیه میباشد.

ماده سوم:

څارنوالی در تشکیل وزارت عدلیه وظایف و صلاحیتهای خویش را مطابق فقه حنفی شریعت اسلامی و احکام این قانون اعمال مینماید.

ماده چهارم:

څارنوالی بمنظور تأمین اهداف ذیل فعالیت مینماید.

۱- تطبیق و تأمین شریعت اسلامی و تحکیم قانونیت در کشور.

۲- حفظ منافع و حقوق مادی و معنوی ادارات امارتی مرکزی و محلی.

۳- نظارت از تطبیق شریعت اسلامی، تطبیق یکسان قوانین و سایر اسناد تقنینی و تطبیق احکام قطعی و نهایی محاکم.

۴- اتخاذ تدابیر بمنظور جلوگیری از وقوع جرم.

۵- تحقیق و تعقیب عدلی متهم مطابق شریعت اسلامی و احکام قانون و اقامه دعوی جزایی علیه آن.

ماده پنجم:

څارنوالی موظف مکلف است حین رسیده گی قضایای جزایی در جلسه قضایی اشتراک نماید.

ماده ششم:

خارنوال مکلف است در تمام موارد نقض قانون تدابیر رفع تخلف را اتخاذ و مسؤلیت جزایی مرتکب را با نظر داشت اصل تناسب جرم و جزاء مطابق شریعت اسلامی و احکام قانون تثبیت نماید.

فصل دوم

تشکیل

ماده هفتم:

خارنوالی متشکل است از:

۱- وزیر عدلیه.

۲- مرستیال وزارت عدلیه در امور خارنوالی.

۳- رؤسا و اعضای مسلکی مرکزی، ریاست جزاء عمومی ستره محکمه، ریاست امنیت عامه ستره محکمه، ریاست خارنوالی قضات و تنازع صلاحیت، ریاست خارنوالی نظارت بر تطبیق قانونیت، ریاست نظارت بر محلات سلب آزادی، ریاست نظارت بر تنفیذ احکام، ریاست تدقیق و مطالعات، ریاست تحقیق جرایم، خارنوالی های قوای مسلح وزارت دفاع و وزارت امور داخله، خارنوالی ریاست عمومی استخبارات و خارنوالی در سطح قول اردوها و فرقه ها.

۴- خارنوالی استیناف، خارنوالی مرافعه و ابتدائیه ولایات و اعضای مسلکی آن.

۵- آمران شعابت مسلکی و اداری.

فصل سوم

وظایف و صلاحیت ها

ماده هشتم:

خارنوالی دارای وظایف و صلاحیت های ذیل میباشد:

۱- تحکیم شریعت اسلامی و قانونیت در برابر ارتکاب جرم.

۲- دفاع از حقوق سیاسی، حق کار و سایر حقوق و آزادی های اتباع مندرج در قوانین و سایر اسناد تقنینی.

- ۳- دفاع از حقوق و منافع قانونی ادارات مرکزی و محلی، مؤسسات مختلط و سایر افراد در برابر ارتکاب جرم.
- ۴- نظارت از تطبیق و رعایت یکسان شریعت اسلامی و قوانین در اجراء ادارات مرکزی و محلی، مؤسسات خصوصی و مسئولین امور و افراد.
- ۵- نظارت از قانونیت اجراء ادارت کشف.
- ۶- نظارت از اجراءات مسئولین امور محلات سلب آزادی.
- ۷- سازماندهی امور مربوط به کشف و تحقیق جرایم، انتساب و تثبیت مسؤلیت جزایی شخصیکه مرتکب جرم شده باشد.
- ۸- به همکاری ادارات ذیربط اتخاذ تدابیر بمنظور جلوگیری از وقوع جرم.
- ۹- تنظیم امور مربوط به احصائیه جرایم و ارائه گزارش در رابطه به کشف و تحقیق جرایم.
- ۱۰- بررسی پیشنهاد، شکایت و عریضه مسؤلین ادارات مرکزی و محلی، مؤسسات مختلط و خصوصی و سایر افراد و اتخاذ تصمیم در زمینه.
- ۱۱- رهنمایی فعالیت خارنوالی تحت اثر و بررسی از اجراءات آن.
- ۱۲- توحید و انسجام اجراءات خارنوالی تحت اثر.
- ۱۳- اتخاذ تدابیر جهت ارتقا سویه علمی خارنوالان.
- ۱۴- اجرای سایر وظایف و صلاحیت ها مطابق احکام قانون.

ماده نهم:

وزیر عدلیه علاوه از وظایف و صلاحیت های مندرج این قانون دارای وظایف و صلاحیت های ذیل میباشد:

- ۱- رهبری فعالیت خارنوالیها و بررسی اجراءات آنها.
- ۲- اصدار امر و هدایت خارنوالی های مربوط.
- ۳- اشتراک در جلسه شورای عالی ستره محکمه امارت اسلامی افغانستان در رابطه به تجدید نظر بر فیصله های قطعی محاکم.
- ۴- تعیین خارنوال ذیصلاح در صورت تنازع صلاحیت مبنی بر تحقیق و تعقیب عدلی متهم.
- ۵- پیشنهاد وضع، تعدیل یا لغوه قانون به مقامات ذیصلاح.

- ۶- توضیح لازم به ارتباط چگونگی تطبیق دقیق قوانین، هنگام رسیده گی قضایا در محاکم امارت اسلامی افغانستان.
- ۷- پیشنهاد تجدید نظر بر فیصله های نهایی دیوان های ستره محکمه و فیصله های قطعی و نهایی سایر محاکم به سبب ظهور دلایل جدید طبق احکام قانون.
- ۸- اعتراض بر فیصله های نهایی محاکم استیناف، مرافعه و ابتدائیه.
- ۹- ارائه پیشنهاد به شورای عالی ستره محکمه مبنی بر تدویر جلسه فوق العاده شورای عالی ستره محکمه در رابطه به تجدید نظر بر فیصله های نهایی دیوانهای ستره محکمه.
- ۱۰- پیشنهاد تبدیل محکمه مطابق احکام قانون.
- ۱۱- اعمال سایر صلاحیتها مطابق احکام قانون.

ماده دهم:

مسئولین تمام ادارات مکلف اند در ارتباط کشف جرم اوامر و هدایات وزیر عدلیه را عملی نمایند.

ماده یازدهم:

در غیاب وزیر عدلیه اجراءات مربوط به امور خاړنوالی توسط مرستیال وزیر عدلیه در امور خاړنوالی یا توسط شخصی که به آن صلاحیت داده شده، پیش برده میشود.

ماده دوازدهم:

خاړنوال در ساحة تحقیق جرایم دارای وظایف و صلاحیت های ذیل میباشد:

- ۱- انتساب اتهام به متهم مطابق احکام قانون.
- ۲- احتراز از انتساب اتهام خلاف قانون و غیر مدلل به شخص حقیقی یا حکمی و جلوگیری از وضع محدودیت غیرقانونی بر حقوق آنها.
- ۳- جلوگیری از سلب آزادی، گرفتاری، نظارت، حجز و توقیف غیر قانونی مظنون و متهم.
- ۴- رعایت احکام قانون در تحریک و تعقیب دعوی جزایی و حمایه حقوق شاملین دعوی جزایی.
- ۵- مطالبه اسناد، مواد و سایر مدارک مربوط به وقوع جرم از مؤظفین مربوطه.
- ۶- جمع آوری دلایل کافی الزام متهم.

۷- اصدار هدایت در باره اجراءات کشف و تحقیق جرم بمنظور تثبیت، تغیر یا لغوه اقدام اتخاذ شده نسبت به مظنون، متهم یا جلب آنها، تعیین کیفیت جرم، حجم اتهام و اجرای کشف، تعقیب و تحقیق متهمینیکه در حال اختفا میباشند.

۸- تثبیت داری منقول و غیر منقول متهم و تحت مراقبت قرار دادن آن متناسب به قیمت اموال تحت اتهام مطابق حکم قانون در جرایم مالی و اقتصادی.

۹- ارائه پیشنهاد مبنی بر تلاشی منزل یا محل بمنظور تثبیت آثار جرمی به محکمه ذیصلاح.

۱۰- اعاده دوسیه جزایی بمراجع ذیصلاح کشف و تحقیق جرایم و اصدار هدایت جهت تکمیل نواقص آن.

۱۱- اخذ دوسیه از موظف تحقیق در صورت نقض احکام قانون و تفویض آن به مستنطق دیگر.

۱۲- صدور قرار مبنی بر تحریک دعوی جزایی.

۱۳- صدور امر مبنی بر نظارت مظنون یا متهم و پیشنهاد مبنی بر توقیف یا تمدید توقیف وی به محکمه ذیصلاح.

۱۴- حفظ دوسیه جزایی در صورت عدم وقوع جرم یا نبودن دلایل کافی الزام علیه متهم، طبق احکام قانون.

ماده سیزدهم:

خارنوال موظف تحقیق مکلف است در احوال مندرج ماده (۱۲) این قانون تأیید رئیس خارنوالی مربوطه را مبنی بر اجراءات خود اخذ و بعد آنرا عملی نماید.

ماده چهاردهم:

خارنوالی در ساحت تعقیب دعوی جزایی دارای وظایف و صلاحیت های ذیل میباشد:

۱- تأیید اتهامنامه، اقامه دعوی جزایی و مطالبه جبران خساره از مظنون به پیشگاه محکمه ذیصلاح.

۲- اتخاذ تصمیم در صورت موجودیت خلا و نواقص و صدور قرار مبنی بر اكمال تحقیق و رفع نواقص و خلاها.

۳- اتخاذ تصمیم در مورد حفظ دوسیه در صورت عدم وقوع جرم و نبودن دلایل الزام.

۴- اشتراک در جلسه قضایی محکمه ذیصلاح، ارائه توضیحات و دفاع از دعوی ایکه به پیشگاه محکمه اقامه نموده است.

۵- استدلال در مورد مسائلیکه حین رسیده گی قضیه در محکمه ذیصلاح مطرح میگردد.

۶- اعتراض یا قناعت بر فیصله یا قرار محکمه ذیصلاح.

ماده پانزدهم:

چارنوال در ساحة نظارت بر تطبيق قوانين داراي وظائف و صلاحيت هاى ذيل ميباشد:

- ۱- نظارت از مطابقت اسناد تقينى و اوامر با احكام شريعت اسلامى و قوانين.
- ۲- جلب توجه مسؤل اداره يا مؤسسه در موارد مشخص به تفتيش اداره يا مؤسسه تحت اثر آن.
- ۳- تعين اهل خبره در مسائليکه ضمن نظارت مطرح ميگردد.
- ۴- مطالبه توضيح راجع به علل عدم رعایت قانون از مسؤلین امور و اتباع.
- ۵- کشف و تثبيت حالات تخلف از احكام قانون و تفويض آن با صدور قرار به مراجع ذيصلاح تحقيق.
- ۶- اتخاذ تصميم و ارائه آن به ادارات ذيصلاح بمنظور رفع تخلف از قانون و توجه مسؤليت ادارى به متخلف.
- ۷- نظارت و بررسى شکايات اتباع و اطلاع به مسؤلین امور مبنی بر نقض قانون.
- ۸- نظارت و بررسى قضيه ايکه توسط وسايل اطلاعات جمعی به نشر ميرسد.
- ۹- بررسى اطلاعاتيکه از جانب مسؤلین ادارات کشف و تحقيق و تفتيش و نظارت قبلى و بعدى ارائه ميگردد.
- ۱۰- نظارت از اجراء ادارات تفتيش و نظارت قبلى و بعدى عنداللزوم.
- ۱۱- نظارت از تطبيق و تنفيذ فيصله محکمه.
- ۱۲- نظارت از محلات سلب آزادى در هر موقع و زمان.
- ۱۳- ملاقات روياروى با اشخاصيکه تحت نظارت، توقيف يا حجز بوده يا محبوس باشد و اتخاذ تصميم در موارد متذکره و رفع مشکلات آنها.
- ۱۴- رهايى اشخاصيکه خلاف احكام شريعت و قانون تحت نظارت، توقيف يا حجز قرار داده شده باشند.
- ۱۵- اتخاذ تصميم مبنی بر العاى اوامر يا هدايات غير قانونی مسؤلین امور سلب آزادى.
- ۱۶- نظارت بر ساير موضوعاتيکه از طرف مقامات ذيصلاح هدايت داده ميشود.

ماده شانزدهم:

حين اجراء نظارت چارنوال در احوال مندرج اجزای (۶،۵،۱) ماده (۱۵) اين قانون الی ۲۰ روز از تاريخ وصول، تصميم چارنوال از طرف مسؤلین امور عملی و از نتيجه به چارنوال مربوط رسماً اطمینان داده شود.

ماده هفدهم:

دعوی حقوقی بین اشخاص به طرفین دعوی ارتباط داشته، خرنوال صلاحیت نظارت آنرا ندارد.

ماده هجدهم:

(۱) قضیه ای که تحت بررسی یکی از ادارات کشف و تحقیق یا اداره نظارت (کنترول) و تفتیش قبلی و بعدی قرار داشته باشد، سایر ادارات صلاحیت بررسی آنرا ندارند.

(۲) خرنوال میتواند قضیه یا قضایای را که تحت کشف یکی از ادارات مندرج فقره (۱) این ماده قرار داشته باشد، مورد نظارت قرار دهد.

ماده نوزدهم:

موظفین ادارات کشف و تحقیق مکلف اند، اسنادی را که مورد بررسی یا نظارت قرار داده اند، از صحت و عدم آن در دفاتر و مکاتیب مربوط تصدیق و امضاً نمایند.

ماده بیستم:

رؤسای خرنوالی های استیناف و مرافعه در رأس خرنوالی های مربوط قرار داشته، در ساحة صلاحیت خویش از چگونگی عملی شدن قانونیت، فعالیت و اجراءات خرنوالی به وزیر عدلیه اطلاع میدهند.

ماده بیست و یکم:

خرنوالی مرافعه قضایای ناشی از جرایم عمومی را به شکل استینافی بررسی مینماید.

ماده بیست و دوم:

خرنوالی امنیت عامه و خرنوالی های مرافعه ولایات جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی را در مرحله ابتدائیه بررسی مینمایند.

ماده بیست و سوم:

خرنوالی استیناف جرایم و قضایای مربوط امنیت عامه و جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی را در مرحله استینافی بررسی مینماید.

ماده بیست و چهارم:

خارنوالی استیناف قوای مسلح به استثنای جرایم جنرالان و افسرانیکه در بست جنرالی ایفای وظیفه می دارند، جرایم منسوبین قوای مسلح را در مرحله استینافی بررسی مینماید.

ماده بیست و پنجم:

(۱) خارنوال استیناف یا مرافعه در ساحه مربوط میتواند مطابق احکام شریعت اسلامی و قانون بر فیصله صادره محکمه اعتراض نماید.

(۲) رئیس خارنوالی ستره محکمه میتواند در مورد قبول و عدم قبول اعتراض رئیس خارنوالی مرافعه یا استیناف تصمیم اتخاذ نماید.

(۳) رئیس خارنوالی ستره محکمه میتواند بعد از تأیید وزیر عدلیه و قبل از آغاز رسیده گی قضیه در دیوان مربوط ستره محکمه از اعتراض منصرف شود.

ماده بیست و ششم:

در واحد های اداری، ولسوالی ها و مراکز نواحی خارنوال ابتدائیه جرایم عمومی در رأس خارنوالی مربوط قرار دارد که از اجراءت و فعالیت خارنوالی و از چگونگی تحکیم قانونیت در ساحه مربوط به رئیس خارنوالی مافوق اطلاع می دهد.

ماده بیست و هفتم:

خارنوالی ابتدائیه جرایم عمومی صلاحیت رسیدگی قضایای جزایی را در مرحله ابتدائیه دارد، به استثنای قضایای که بررسی آن در مرحله ابتدائیه از صلاحیت خارنوالی مرافعه و خارنوالی قوای مسلح باشد.

ماده بیست و هشتم:

خارنوالی ابتدائیه قوای مسلح صلاحیت بررسی قضایای ذیل را دارد:

- ۱- جرم عسکری یا سایر جرایمیکه منسوب قوای مسلح حین اجرای وظیفه یا بالآخر اجرای آن مرتکب گردیده باشد.
- ۲- جرمیکه توسط کارکن ملکی قوای مسلح یا منسوب عسکری حین اجرای وظیفه یا در اثر اجرای آن در جزو تام، قطعه و مؤسسه تحصیلی یا تعلیمی قوای مسلح مرتکب گردیده باشد.

۳- جرم اشخاص غیر نظامی ایکه در قطعات قوای مسلح ایفای وظیفه مینمایند مشروط بر اینکه قوانین مربوط جرم ارتكابی آنها را در جمله جرایم عسکری پیشبینی نموده باشند.

۴- جرایم مربوط به مفقودی، خرید و فروش، سرقت یا اختلاس سلاح، مهمات، مواد منفلقه و سایر وسایل محاربوی مربوط به قوای مسلح.

ماده بیست و نهم:

خارنوال ابتدائیه میتواند بر فیصله صادره محكمه مربوط مطابق احكام شریعت و قانون اعتراض یا قناعت نماید.

ماده سی ام:

خارنوال مرافعه یا استیناف هر یک در ساحه مربوط میتواند در مورد قبول یا رد اعتراض خارنوال ابتدائیه تصمیم اتخاذ نماید.

ماده سی و یکم:

خارنوال مرافعه یا استیناف هر یک در ساحه مربوط میتواند قبل از آغاز رسیدگی قضیه در محكمه مرافعه یا استیناف از اعتراض انصراف نماید.

ماده سی و دوم:

جرایم جنرالان، افسران قوای مسلح و افسران مندرج ماده (۲۸) این قانون که در بست جنرالی ایفای وظیفه مینمایند، ابتداء در خارنوالی استیناف مربوطه و در مرحله نهایی در خارنوالی ستره محكمه بررسی میگردد.

ماده سی و سوم:

(۱) بررسی جرایم مربوط به خورد سالان توسط خارنوالی اختصاصی اطفال صورت میگردد.

(۲) در مناطقیکه خارنوالی اختصاصی اطفال ایجاد نگردیده باشد، بررسی جرایم اطفال از صلاحیت خارنوالی ابتدائیه مربوط میباشد.

(۳) طرز بررسی جرایم اطفال توسط سند تقنینی جداگانه تنظیم میگردد.

فصل چهارم

امور ذاتی خارنوالان کارکنان و سایر منسوبان خارنوالی

ماده سی و چهارم:

تقرر، تبدل، ترفیع، تقاعد و رفع آن، تثبیت رتبه، معاش، امتیازات، مکافات، مجازات، رخصتی و سایر حقوق و امور ذاتی خارنوالان و سایر منسوبین مطابق قانون کار، قانون مامورین، قانون امور ذاتی افسران، امور ذاتی خورد ضابطان مکتبی و سایر اسناد تقنینی صورت میگیرد.

ماده سی و پنجم:

علاوه بر شرایط مندرج ماده (۳۴) این قانون، در استخدام خارنوالان و اعضای مسلکی شرایط ذیل هم در نظر گرفته میشود:

- ۱- عدم حرمان از حقوق سیاسی.
- ۲- عدم محکومیت به جرایم جنحه یا جنایت.
- ۳- داشتن سند فراغت از دارالعلوم پوهنئی های حقوق یا شرعیات، یا داشتن سند فراغت از صنف دوازدهم یا معادل آن یا بالاتر از آن.
- ۴- اكمال سن ۲۰ سالگی برای خارنوالان و مستنطقین.
- ۵- اكمال سن ۳۰ سالگی برای رؤسای مسلکی خارنوالی.
- ۶- سپری نمودن موفقانه امتحان آموزش کوتاه مدت خارنوالی.

ماده سی و ششم:

برای اعضای مسلکی خارنوالی و خارنوالان معاش امتیازی خارنوالی داده میشود.

اندازه معاش توسط مقررۀ خاص تنظیم میگردد.

فصل پنجم

تأديب و مسؤليت جزايي څارنوال

ماده سي و هفتم:

(۱) دستگيري څارنوال يا اعضاي مسلکي آن در صورت ارتکاب جرم جنحه يا جنايت، به اجازه وزير عدليه صورت ميگيرد.

(۲) در صورت ارتکاب جرم مشهود مؤظف کشف و تحقيق مکلف است، موضوع را الي (۲۴) ساعت به اطلاع وزير عدليه برساند و در مورد قانونيت اجراءت آن حکم را حاصل دارد.

ماده سي و هشتم:

تعقيب څارنوال و اعضاي مسلکي څارنوالي مطابق احکام شريعت اسلامي و قانون مانند ساير اشخاص صورت ميگيرد.

ماده سي و نهم:

هرگاه څارنوال يا اعضاي مسلکي څارنوالي و ساير منسوبين مرتکب تخلف اداري شوند، مطابق اسناد تقنيني مربوط تأديب ميگردند.

فصل ششم

احکام نهايي

ماده چهلم:

منسوبين څارنوالي وزارت عدليه نمي توانند در يک وقت علاوه بر وظيفه اصلي در ساير ادارات و مؤسسات ايفاي وظيفه نمايند. کار علمي و تدريسي و وظيفه امامت از اين حکم مستثني است.

ماده چهل و يکم:

براي څارنوال و اعضاي مسلکي څارنوالي ورق مخصوص هويت داده ميشود.

ماده چهل و دوم:

مؤظفين امنيتي مکلف اند در ساحات مربوط از دفاتر و اسناد څارنوالي حفاظت نمايند و امر څارنوال را در مورد جلب و احضار مظنون، متهم و ساير اشخاص شامل قضيه تعميل نمايند.

ماده چهل و سوم:

وظایف و مکلفیت‌های شعبات مسلکی و اداری خارنوالی مطابق لوایح جداگانه تنظیم میگردد.

ماده چهل و چهارم:

ادارات خارنوالی دارای مهر مخصوص بوده که در آن نشان امارت اسلامی افغانستان، اسم شعبات و ادارات مربوط حک میگردد.

ماده چهل و پنجم:

این قانون از تاریخ توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر گردد و با انفاذ آن قانون تشکیل و صلاحیت خارنوالی منتشره جریده رسمی شماره (۷۳۸) مورخ ۱۰ حمل ۱۳۷۰ و تعدیلات آن ملغی شمرده میشود.